

Examining the association between religious commitment and marital stability among divorce-seeking and normal couples in Tehran

Hamed Radmehr¹ , Jamal Shams^{2*}

1- Students Research Committee, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran.

2- Department of Psychiatry, Faculty of Medicine, Shahid Beheshti University Of Medical Sciences, Teran, Iran.

*Correspondence should be addressed to Mr. Jamal Shams; Email: J_shams@sbmu.ac.ir

Article Info

Received: Sep 11, 2018

Received in revised form:
Nov 10, 2018

Accepted: Dec 1, 2018

Available Online: Dec 22, 2018

Keywords:

Couples
Religious commitment
divorce

Abstract

Background and Objective: Divorce is a social and family crisis that leads to the collapse of family bonds. The present study aimed at examining the association between religious commitment and marital stability among divorce-seeking and normal couples in Tehran.

Method: This study adopted a causal-comparative design. The statistical population included all divorce-seeking and normal male and female spouses in southern Tehran. The participating individuals were selected randomly. In this study, the sample size was 250 (150 men and 100 women), out of which 100 people had applied for divorce and 150 were non-applicants. To gather the data, Religious Commitment Questionnaire and Marital Instability Index Questionnaire were used. The data were analyzed through descriptive statistical techniques (mean and standard deviation) and regression. All ethical issues were observed in this study and the researchers declared no conflict of interests.

Results: The findings showed the regression coefficient of the relationship between intrapersonal religious commitment and marital instability was -0.27, while that for the association between interpersonal religious commitment and marital instability was -0.34.

Conclusion: Religious commitment at interpersonal and intrapersonal levels increases flexibility in relations between couples and reduces marital instability.

Please cite this article as: Radmehr H, Shams J. Examining the association between religious commitment and marital stability among divorce-seeking and normal couples in Tehran. *J Res Relig Health*. 2019; 4(5): 77- 86.

Summary

Background and Objective: One of the most important problems of the current society is the dismemberment of the family and the problem of divorce in couples. The social changes of the past decades on the world stage have made the family system face changes, challenges, issues and new needs (1). One of the less studied variables is the concept of religious commitment. In different studies, the predictive role of this variable has been determined in relation to various subjects, including mental health, family solidarity and marital satisfaction (2). Religious commitment shows how much a person adheres to his values, beliefs and duties (3). In this study, our main goal was to examine the relationship between religious commitment and the instability of marriage (divorce) in

couples.

Method: This study adopted a causal-comparative design. The statistical population included all divorce-seeking and normal male and female spouses in southern Tehran. In this study, the sample size was 250 (150 men and 100 women), out of which 100 people had applied for divorce (based on their referral to the Justice Department of Tehran) and 150 were non-applicants. The participating individuals were selected randomly.

The data collection instruments in this study included:

1) Religious Commitment Questionnaire:

The Religious Commitment Questionnaire was developed by Vertigenton et al. (2010). It consists of 10 items that are used to measure the religious commitment of individuals. The questionnaire has two subscales of interpersonal religious commitment and intrapersonal religious commitment. The subjects must

determine their degree of agreement or opposition with each of them on a 5-point likert scale (1 – 5) (4).

2) Marital Instability Questionnaire:

Marital Instability Index Questionnaire was developed by John Ann. Edwards, David R. Johnson, and Alan Booth (1987). This scale is a 14-item tool designed to measure marital instability (5).

Results: In the study, female and male participants respectively constituted 25% (100 people) and 75% (150 people) of the sample. The results of this study showed a significant relationship between intrapersonal/interpersonal religious commitment and marital instability at the significance level of 5%. The regression coefficient of the relationship between intrapersonal religious commitment and marital instability was -0.27, while that for the association between interpersonal religious commitment and marital instability was -0.34. The negative sign of these coefficients indicates that with the rise of these factors, the amount of marital instability decreases.

Conclusion: Based on the findings of this research, religious commitment can act as a deterrent and protector against marital instability. Since commitment has multiple dimensions and includes personal, ethical and particular beliefs that make people committed to their marital affairs, it acts as a predictor of the effect on the strength of couples' relationships (6).

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines

Student Research Committee of Shahid Beheshti University of Medical Sciences confirmed this research. Ethics Code: IR.SBMU.RETECH.REC.1395.614

Funding

Students Research Committee and Deputy of Research and Technology of Shahid Beheshti University of Medical Sciences has sponsored this research.

Conflict of interest

The authors declared no conflict of interest.

promote mental health in women with breast cancer. *Andishe & Raftar Quarterly Journal*. 2011;5(19):69-80. (Full Text in Persian)

5. Edalati A, Redzuan MrJJoAs. Perception of women towards family values and their marital satisfaction. 2010;6(4):132-7.

6. Khodayari Fard M, Shahabi R, Akbari Zardkhane S. The relationship between religious orientation and marital satisfaction among married students. *Journal of Family Research*. 2007;3(10):610-20. (Full Text in Persian)

References

1. Seyedy MS, Pour Ebrahim M, Bagherian F, Mansor L. The relationship between spirituality Quality of family resilience with mediated communication in the family. *Journal of Mental methods and models Cognitive*. 2011;2(5):63-79. (Full Text in Persian)
2. McIntosh DN, Silver RC, Wortman CBJop, psychology s. Religion's role in adjustment to a negative life event: coping with the loss of a child. 1993;65(4):812.
3. Worthington Jr EL, Wade NG, Hight TL, Ripley JS, McCullough ME, Berry JW, et al. The Religious Commitment Inventory-10: Development, refinement, and validation of a brief scale for research and counseling. 2003;50(1):84.
4. Fallah R, Glozary M, Dastani MZA, Moosavi S, Akbari MS. Effectiveness of spiritual interventions to

مقارنة بين العلاقة ما بين الالتزام الديني والاستقرار الزوجي في مجموعتين من الأزواج المتقدمين للطلاق وغير المتقدمين

حامد رادمهر^١، جمال شمس^{٢*}

١- كلية الطب، لجنة الدراسات الأكاديمية، جامعة الشهيد بحشتي للعلوم الطبية، طهران، إيران.

٢- قسم علم النفس، كلية الطب، جامعة الشهيد بحشتي للعلوم الطبية، طهران، إيران.

* المراسلات الموجهة إلى السيد جمال شمس؛ البريد الإلكتروني: J_shams@sbmu.ac.ir

الملخص

خلفية البحث وأهدافه: ظاهرة الطلاق هي واحدة من الأزمات العائلية والاجتماعية التي تسبب انخياراً لأساس الأسرة. الهدف من هذه الدراسة، مقارنة العلاقة بين الالتزام الديني ومستوى الاستقرار الزوجي في مجموعتين من الأزواج المتقدمين للطلاق وغير المتقدمين في طهران.

منهجية البحث: هذا البحث عبارة عن دراسة مقارنة سببية، واشتمل المجتمع الإحصائي جميع المتقدمين للطلاق وغير المتقدمين له من الذكور والإناث في جنوب طهران، تم اختيارهم بشكل عشوائي.

كان حجم العينة ٢٥٠ شخصاً (١٥٠ من الذكور و ١٠٠ من الإناث)، حيث كان ١٠٠ منهم من المتقدمين للطلاق و ١٥٠ غير متقدمة للطلاق. تضمنت أداة جمع البيانات في هذه الدراسة استبيان الالتزام الديني وعدم الاستقرار الزوجي. وفي النهاية تم تحليل البيانات التي تم الحصول عليها عن طريق الأساليب الإحصائية الوصفية (المتوسط والانحراف المعياري) وتحليل الانحدار. تمت مراعاة جميع الموارد الاخلاقية في هذا البحث؛ و اضافة الى هذا فإن مؤلفي المقالة لم يشيروا الى تضارب المصالح.

الكشوفات: أظهرت نتائج هذه الدراسة أن مستوى معامل الانحدار لعنصر الالتزام الديني الذاتي كان ٠/٢٧؛ ولعنصر الالتزام الديني بين الأشخاص في حالة عدم الاستقرار الزوجي عند ٠/٣٤-.

الاستنتاج: وفقاً للنتائج، الالتزام الديني على مستوى العلاقات الشخصية بين الأفراد والداخلية يؤدي الى زيادة المرونة في العلاقات بين الزوجين كما يؤدي الى تقليل عدم الاستقرار الزوجي.

معلومات المادة

الوصول: ١ محرم ١٤٤٠

وصول النص النهائي: ٢ ربيع الأول ١٤٤٠

القبول: ٢٣ ربيع الأول ١٤٤٠

النشر الإلكتروني: ١٤ ربيع الثاني ١٤٤٠

الكلمات الرئيسية:

الالتزام الديني

الزوجين

الطلاق

يتم استناد المقالة على الترتيب التالي:

Radmehr H, Shams J. Examining the association between religious commitment and marital stability among divorce-seeking and normal couples in Tehran. J Res Relig Health. 2019; 4(5): 77- 86.

مقایسه‌ی ارتباط تعهد مذهبی با میزان پایداری ازدواج در دو گروه از زوجین متقاضی طلاق و عادی شهر تهران

حامد رادمهر^۱ ID، جمال شمس^۲ ID*

۱- دانشکده‌ی پزشکی، کمیته‌ی پژوهشی دانشجویان، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران، ایران.

۲- گروه روان‌پزشکی، دانشکده‌ی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران، ایران.

*مکاتبات خطاب به آقای جمال شمس؛ رایانامه: J_shams@sbmu.ac.ir

اطلاعات مقاله

دریافت: ۲۰ شهریور ۱۳۹۷

دریافت متن نهایی: ۱۹ آبان ۱۳۹۷

پذیرش: ۱۰ آذر ۱۳۹۷

نشر الکترونیکی: ۱ دی ۱۳۹۷

چکیده

سابقه و هدف: پدیده‌ی طلاق یکی از بحران‌های خانوادگی و اجتماعی است که موجب فروپاشی بنیان خانواده می‌شود. هدف از این مطالعه مقایسه‌ی ارتباط تعهد مذهبی با میزان پایداری ازدواج در دو گروه از زوجین متقاضی طلاق و عادی شهر تهران است.

روش کار: این پژوهش از نوع علی - مقایسه‌ی است و جامعه‌ی آماری آن را کلیه‌ی مردان و زنان متقاضی و غیرمتقاضی طلاق منطقه‌ی جنوب شهر تهران تشکیل دادند که به صورت تصادفی انتخاب شدند. حجم نمونه ۲۵۰ نفر (۱۵۰ مرد و ۱۰۰ زن) بود که از این تعداد ۱۰۰ نفر متقاضی طلاق و ۱۵۰ نفر غیرمتقاضی طلاق بودند. ابزار گردآوری اطلاعات در این پژوهش شامل پرسش‌نامه‌های تعهد مذهبی و ناپایداری ازدواج بود. در نهایت داده‌های به‌دست‌آمده با روش‌های آماری توصیفی (میانگین و انحراف استاندارد) و تحلیل رگرسیون بررسی شد. در این پژوهش همه‌ی مسائل اخلاقی رعایت شده است و نویسندگان مقاله هیچ‌گونه تضاد منافی گزارش نکرده‌اند.

یافته‌ها: یافته‌های پژوهش نشان داد میزان ضریب رگرسیون برای مؤلفه‌ی تعهد مذهبی درون‌فردی ۰/۲۷- و برای مؤلفه‌ی تعهد مذهبی بین‌فردی با ناپایداری ازدواج ۰/۳۴- بود.

نتیجه‌گیری: بر اساس نتایج به‌دست‌آمده، تعهد مذهبی در سطح روابط بین‌فردی و درون‌فردی موجب افزایش انعطاف‌پذیری در روابط زوجین می‌شود و میزان ناپایداری ازدواج را کاهش می‌دهد.

واژگان کلیدی:

تعهد مذهبی

زوجین

طلاق

استناد مقاله به این صورت است:

Radmehr H, Shams J. Examining the association between religious commitment and marital stability among divorce-seeking and normal couples in Tehran. *J Res Relig Health*. 2019; 4(5): 77- 86.

یکی از مهم‌ترین معضله‌های جامعه‌ی کنونی ازهم‌گسیختن نظام خانواده و مشکل طلاق در زوجین است. تحولات

مقدمه

مصلحی و احمدی در پژوهش خود نشان داده‌اند زوجینی که هر دو به مذهب پایبندند نسبت به زوجینی که فقط یکی از آنان به مذهب پایبند است، از رضایتمندی زناشویی بیشتری برخوردارند (۱۱).

عبدالله‌پور و همکاران نیز در مطالعه‌ی نشان داده‌اند که ابعاد نگرش مذهبی به صورت معناداری توان پیش‌بینی تغییرات رضایت زندگی را دارد (۱۲). آهنگری و همکاران به بررسی رابطه‌ی بین جهت‌گیری مذهبی و ساختار خانواده در ۴۰۳ نفر از افراد متأهل پرداخته‌اند، که نتایج مطالعه‌ی آنان نشان می‌دهد جهت‌گیری مذهبی می‌تواند در انسجام ساختار خانواده نقش داشته باشد (۱۳). مالتبی^۱ و همکاران نیز نشان داده‌اند که دین‌داری بر کارکرد خانواده تأثیر می‌گذارد و زوجین دین‌دار سازگاری و رضایت زناشویی بهتری دارند (۱۴). با توجه به اهمیت پدیده‌ی طلاق در جوامع امروزی و لزوم شناخت عوامل مرتبط با آن و همچنین تغییر باورها و نگرش‌های مذهبی، رعایت نکردن تعهدات اخلاقی و تغییر سبک زندگی مردم جوامع امروزی این پژوهش به مقایسه‌ی ارتباط تعهد مذهبی با میزان پایداری ازدواج در دو گروه از زوجین متقاضی طلاق و عادی شهر تهران پرداخته است.

روش کار

طرح این پژوهش از نوع علی - مقایسه‌ی است و جامعه‌ی آماری آن را کلیه‌ی مردان و زنان متقاضی طلاق و غیرمتقاضی طلاق منطقه‌ی جنوب شهر تهران تشکیل می‌دهد. در این پژوهش حجم نمونه ۲۵۰ نفر است (۱۵۰ مرد و ۱۰۰ زن) که از این تعداد ۱۰۰ نفر متقاضی طلاق (متقاضیان طلاق مراجعه‌کننده به دادگستری شهر تهران) و ۱۵۰ نفر غیرمتقاضی طلاق بودند که با روش نمونه‌گیری تصادفی انتخاب شدند. روش نمونه‌گیری به صورت خوشه‌ی چندمرحله‌ی بود؛ بدین صورت که ابتدا از میان تمام دادگستری‌های منطقه‌ی جنوب تهران، سه دادگستری به روش تصادفی انتخاب شد و در هر دادگستری تعداد ۳۰ پرسش‌نامه به صورت تصادفی بین افراد متقاضی طلاق توزیع شد. به منظور انتخاب افراد غیرمتقاضی طلاق، پژوهشگر در مراکز حضور افراد متأهل حاضر شد و با توضیح اهداف پژوهش از آنان درخواست همکاری کرد. از این‌رو، نمونه‌گیری در مکان‌هایی مانند مراکز خرید، درمانگاه و مدارس (جلسه‌ی

اجتماعی دهه‌های گذشته در سطح جهانی، نظام خانواده را با تغییرات، چالش‌ها، مسائل و نیازهای جدید و متنوعی روبه‌رو کرده است (۱). طی قرن بیستم به دنبال افزایش جمعیت و تغییر در نظام فرهنگی و ارزشی، در بسیاری از نقاط جهان به ویژه در جوامع صنعتی، میزان طلاق روندی افزایشی به خود گرفته است (۲). با آمارهایی که از افزایش طلاق در ایران اعلام می‌شود و مشاهدات روزمره‌ی که افراد جامعه از تجربه‌ی طلاق اطرافیان‌شان دارند، نظام خانواده در ایران با تهدیدی جدی مواجه است. بر اساس جدیدترین گزارش‌ها به طور متوسط سالانه ۱۶۳ هزار طلاق در ایران به ثبت می‌رسد (۳) که هر روز بر میزان این آمار افزوده می‌شود و نگرانی جدی برای کشور نیز به حساب می‌آید.

پژوهش‌های متعددی نشان‌دهنده‌ی آثار و عوارض منفی روانی و اجتماعی طلاق برای مردان و زنان مطلقه و اجتماع است. بیشتر بررسی‌های انجام شده، از رابطه‌ی بین طلاق با اعتیاد، جرم و بزهکاری، مسائل آموزشی و تربیتی یا جامعه‌سنجی و نظایر آن حکایت می‌کند (۴). پژوهش‌ها نشان می‌دهد که اختلالات روانی در افراد بیوه و مطلقه بیش از افراد متأهل است (۵). در پژوهش‌های صورت گرفته علل متعددی برای طلاق ذکر شده است؛ از جمله: مهارت‌های ارتباطی ضعیف، خیانت و تعارض درباره‌ی نقش‌های زن و مرد و ویژگی‌های شخصیتی همسران. علاوه‌براین، سبک همسرگزینی نیز بر سازگاری یا تعارض زناشویی زوجین تأثیر بسزایی دارد (۶). در این میان به نقش تعهدات مذهبی و درونی‌سازی ارزش‌های دینی در پیش‌بینی ناپایداری ازدواج یا طلاق کمتر توجه شده است (۷). تعهد مذهبی نشان می‌دهد که فرد تا چه حدی درگیر امور مذهبی است. فردی که تعهد مذهبی دارد به ارزش‌ها، باورها و تکالیف مذهبی خود پایبند و وفادار است و از آنها در زندگی روزمره‌اش بهره می‌گیرد (۸). به عبارت دیگر تعهد مذهبی نشان‌دهنده‌ی میزان زمانی است که فرد به فعالیت‌های مذهبی انفرادی و پیوندجویی مذهبی می‌پردازد (۹). می‌توان تعهد مذهبی را به دو زیرشاخه تقسیم کرد: تعهد مذهبی درون‌فردی که شامل ارزش‌گذاری فردی به عقاید مذهبی و پایبندی و وفاداری به مقدسات است؛ و تعهد مذهبی میان‌فردی که به تمایل رفتاری برای شرکت در فعالیت‌های مذهبی اشاره دارد (۱۰). نقش نگرش تعهد مذهبی در ثبات ازدواج و رضایت زناشویی در پژوهش‌های مختلف نشان داده شده است.

¹Maltby

با نهادهای مذهبی و گزارش فردی از میزان مذهبی بودن معنادار بود که این امر از اعتبار ملاکی و سازه‌ی آزمون حکایت دارد. علاوه بر این، همبستگی پرسش‌نامه‌ی تعهد مذهبی با مقیاس صفات همدلی باتسون^۲ نیز از اعتبار همگرای این ابزار حاکی است (۱۷).

۲) پرسش‌نامه‌ی ناپایداری ازدواج

جان ان. ادواردز، دیوید آر. جانسون و آلن بوث^۳ پرسش‌نامه‌ی شاخص بی‌ثباتی ازدواج را در سال ۱۹۸۷ تهیه و تنظیم کرده‌اند. این شاخص ابزاری ۱۴ سؤالی است که برای اندازه‌گیری بی‌ثباتی ازدواج زناشویی تدوین شده است. این آزمون برای اولین بار در سال ۱۹۸۹ برای ۲۰۳۴ زن و مرد متأهل زیر ۵۵ سال؛ و همچنین برای ۱۵۷۸ زن و مرد متأهل در سال ۱۹۸۳ به کار گرفته شد (۱۸). مفهوم بی‌ثباتی ازدواج به گرایش زوج به طلاق اشاره دارد که شامل دو حالت است: حالت شناختی و رفتاری. در واقع بی‌ثباتی ازدواج زمانی مطرح است که یکی از زوجین یا هر دو به طلاق یا جدایی می‌اندیشند و یا اعمالی را انجام می‌دهند که به پایان رساندن ازدواج گرایش دارد (۱۹).

روایی این مقیاس در پژوهش‌های متعددی سنجیده شده؛ و به تأیید رسیده است. همچنین همبستگی مثبت آن با مقیاس‌های مربوط به مشکلات زناشویی؛ و همبستگی منفی آن با مقیاس‌های مربوط به تعامل و خرسندی زناشویی تأیید شده است. پایایی این مقیاس نیز با روش آلفای کرونباخ ۰/۹۳ درصد گزارش شده است. یاری‌پور در سال ۱۳۷۹، از روش همبستگی بین دو نیمه برای ارزیابی قابلیت اعتبار آزمون استفاده؛ و ضریب اعتبار آن را ۰/۷۰ درصد گزارش کرده است (۲۰).

اجرای این طرح مغایرتی با اعتقادات و باورهای جامعه نداشته است. افراد به طور آزاد و داوطلبانه در این طرح مشارکت داشته‌اند و اصل امانت‌داری در حفظ اطلاعات افراد رعایت شده است.

یافته‌ها

بر اساس یافته‌های به‌دست‌آمده، ۲۵ درصد (۱۰۰ نفر) از نمونه‌ی آماری را زنان و ۷۵ درصد (۱۵۰ نفر) را مردان به خود اختصاص دادند. همچنین میانگین سنی ۷۳ درصد از شرکت‌کنندگان بین ۲۰ تا ۳۵ سال؛ و ۲۵ درصد

دعوت از والدین) انجام شد. جامعه‌ی آماری این پژوهش را زوجینی تشکیل دادند که حداقل دارای ۲ سال تجربه‌ی زندگی زناشویی بودند و حداکثر ۴۵ سال داشتند. همچنین داشتن حداقل سواد لازم برای پاسخگویی به پرسش‌نامه، نداشتن بیماری‌های جسمی و روحی که به لحاظ بالینی قابل توجه بود از معیارهای ورود به این مطالعه بود.

پس از جمع‌آوری اطلاعات، تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش در دو سطح آماری توصیفی و همبستگی صورت گرفت. برای بررسی رابطه‌ی متغیرها نیز از آزمون همبستگی پیرسون و رگرسیون گام به گام استفاده شد.

ابزارهای گردآوری اطلاعات در این پژوهش شامل موارد ذیل بود:

۱) پرسش‌نامه‌ی تعهد مذهبی

ورتینگتون^۱ و همکاران این پرسش‌نامه را که دارای ۱۰ گویه است و به منظور سنجش میزان تعهد مذهبی افراد به کار می‌رود در سال ۲۰۰۳ طراحی کرده‌اند. این پرسش‌نامه دارای دو زیرمقیاس تعهد مذهبی درون‌فردی و تعهد مذهبی میان‌فردی است. آزمودنی باید در طیف لیکرت ۵ درجه‌ی میزان موافقت یا مخالفت خود را با هر یک از آنها مشخص سازد (۱۵). تعهد مذهبی نشان می‌دهد که فرد تا چه حد درگیر امور مذهبی است. فردی که تعهد مذهبی دارد به ارزش‌ها، باورها و تکالیف مذهبی خود پایبند و وفادار است و از آنها در زندگی روزمره‌اش بهره می‌گیرد، به عبارت دیگر تعهد مذهبی نشان‌دهنده‌ی میزان زمانی است که فرد صرف فعالیت‌های مذهبی انفرادی، پیوندجویی مذهبی و شرکت در فعالیت نهادهای مذهبی می‌کند و همچنین میزان اهمیت باورهای مذهبی را برای فرد نشان می‌دهد (۱۶).

ضریب پایایی پرسش‌نامه‌ی تعهد مذهبی با استفاده از آزمون آلفای کرونباخ ۰/۹۳؛ و با استفاده از روش بازآزمایی در فاصله‌ی سه هفته برای آزمون ۰/۸۷ به دست آمده است. به منظور بررسی اعتبار سازه و ملاکی پرسش‌نامه‌ی تعهد مذهبی، همبستگی این آزمون با سه معیار تعهد مذهبی خودگزارشی (اعتبار سازه)، میزان شرکت در مراسم‌های مذهبی و همکاری با نهادهای مذهبی (اعتبار ملاکی) و گزارش فردی از میزان مذهبی بودن (اعتبار ملاکی) بررسی شد. همبستگی پرسش‌نامه‌ی تعهد مذهبی با فرم خودگزارشی تعهد مذهبی، میزان شرکت در مراسم‌های مذهبی و همکاری

^۲) Batson

^۳) John N. Edwards, David R. Johanson And Alan Both

مجله‌ی پژوهش در دین و سلامت

^۱) Worthington

دوره‌ی ۴، شماره‌ی ۵، زمستان ۱۳۹۷

نیز بین ۴۰ تا ۳۵ سال بود. میزان تحصیلات حدود ۷۵ درصد از نمونه‌ها دیپلم تا لیسانس و ۲۹ درصد نیز فوق لیسانس و بالاتر

بود (جدول شماره‌ی ۱).

جدول ۱) متغیرهای جمعیت‌شناختی

شاخص آماری	جنسیت		سن	تحصیلات	
	مرد	زن		فوق لیسانس	لیسانس
فراوانی	۱۵۰	۱۰۰	۲۰-۳۰	۳۰-۴۰	۴۰-۴۵
درصد	۷۵	۲۵	۴۸/۵	۲۵/۵	۲۳
مجموع کل	۲۵۰	۲۵۰	۲۵۰	۲۵۰	۲۵۰

تحلیل توصیفی یافته‌های پژوهش

یافته‌های توصیفی مقیاس‌های پژوهش در جدول شماره‌ی ۲ آمده است.

تعهد مذهبی در این پژوهش دارای دو بُعد است که رابطه‌ی آن با ناپایداری ازدواج سنجیده شده است.

جدول ۲) یافته‌های توصیفی خرده‌مقیاس‌های پژوهش

شاخص آماری مقیاس	میانگین	خطای استاندارد میانگین	انحراف استاندارد
تعهد مذهبی درون‌فردی	۳۳/۸۶	۰/۴۳	۶/۱۳
تعهد مذهبی میان‌فردی	۱۵/۲۷	۰/۴۱	۵/۸۴
ناپایداری ازدواج	۱۷/۵۹	۰/۳۸	۵/۴۶

برای بررسی این فرضیه که کدام یک از ابعاد تعهد مذهبی با ناپایداری ازدواج رابطه دارد از روش رگرسیون خطی چندگانه استفاده شد. بدین ترتیب پس از تأیید پیش‌فرض‌های

رگرسیون، از این روش برای پاسخ به این سؤال که آیا مؤلفه‌های تعهد مذهبی می‌تواند ناپایداری ازدواج را پیش‌بینی کند، استفاده شد.

جدول ۳) نتایج رگرسیون عوامل تعهد مذهبی بر ناپایداری ازدواج

مدل	مجموع مجذورات	درجه‌ی آزادی	میانگین مجذورات	F	R	R^1	R^2_{adj}	سطح معنی‌داری
رگرسیون	۲۰۷۷/۶۸	۲	۱۰۳۸/۸۴	۳۷/۸۵	۰/۵۳	۰/۲۸	۰/۲۷	۰/۰۰۱
باقی‌مانده	۵۴۰۶/۳۹	۱۹۷	۲۷/۴۴					
کل	۷۴۸۴/۰۸	۱۹۹						

** شاخص R^2_{adj} (ضریب تعیین تصحیح شده): این شاخص توانایی پیش‌بینی متغیر وابسته را به کمک متغیرهای پیش‌بین در جامعه بررسی می‌کند.
 * شاخص R^2 (ضریب تعیین چندگانه): این شاخص مشخص می‌کند که متغیرهای پیش‌بین چند درصد از تغییرات متغیر ملاک را تبیین می‌کنند.

همان‌طور که در جدول شماره‌ی ۳ مشاهده می‌شود سطح معنی‌داری کمتر از ۰/۰۵ به دست آمد که نشان‌دهنده‌ی معنی‌دار بودن مدل رگرسیون است؛ یعنی دست‌کم یکی از متغیرهای پیش‌بین بر متغیر ملاک تأثیر معنادار دارد. در این پژوهش مقدار R^2 برابر ۰/۲۸ به دست آمده است؛ بدین معنا که عوامل تعهد مذهبی ۲۸ درصد توانایی پیش‌بینی ناپایداری ازدواج را دارد و ۷۲ درصد باقی‌مانده مربوط به خطای

پیش‌بینی است. در واقع با کمی تعدیل، نمونه را به تمام جامعه بسط می‌دهد. مقدار این ضریب در این پژوهش ۰/۲۷ به دست آمده است، به عبارت دیگر مؤلفه‌های تعهد مذهبی ۲۷ درصد توانایی پیش‌بینی ناپایداری ازدواج را دارند. با توجه به معنادار بودن کل مدل اکنون باید بررسی کرد که کدام یکی از ضرایب صفر نیست و یا به عبارت دیگر کدام متغیر یا متغیرها تأثیر معنادار در مدل دارد. بدین منظور از آزمون تی استفاده می‌شود.

جدول ۴) ضرایب استاندارد، غیراستاندارد و آماره‌ی تی متغیرهای وارد شده در معادله‌ی رگرسیون

سطح معناداری	سطح معناداری	آماره‌ی تی	ضرایب رگرسیون		متغیر پیش‌بین
			استاندارد نشده	استاندارد شده	
۰/۰۵	۰/۰۰۱	۱۷/۰۹	۴۲/۷۸		مقدار ثابت
۰/۰۵	۰/۰۰۱	۳/۹۶	-۰/۲۷	-۰/۲۸	تعهد مذهبی درون‌فردی
۰/۰۵	۰/۰۰۱	۴/۹۲	-۰/۳۴	-۰/۳۸	تعهد مذهبی میان‌فردی

می‌آید (۲۶). در تبیین یافته‌های پژوهش می‌توان گفت تعهد مذهبی نسبت به ازدواج که یک بنیاد (تعهد اخلاقی) محسوب می‌شود، این احساس را در افراد شدت می‌بخشد که ملزم به حفظ ازدواج به عنوان وظیفه‌ی اخلاقی یا اجتماعی هستند (۲۷). از آنجا که تعهد، ابعاد چندگانه‌ی دارد و دربرگیرنده‌ی دلایل شخصی، اخلاقی و اعتقادی به‌خصوصی است که شخص را به ادامه‌ی رابطه‌ی زناشویی پایبند می‌کند، بنابراین همچون عامل پیش‌بینی‌کننده‌ی تأثیر در استحکام روابط زوجین عمل می‌کند (۲۸). افرادی که تعهد مذهبی دارند دارای طرح‌واره‌هایی مبنی بر مرجعیت بخشیدن به روابط و احساس مسئولیت در پرتو رابطه‌ی انسان با خدا هستند (۲۹). این افراد بنا بر دلایل اعتقادی و مذهبی در نظام خانواده نسبت به خواسته‌ها و علایق دیگران توجه زیادی دارند، ازدواج را پیوندی مقدس و آسمانی تلقی؛ و در جهت رشد و تعالی روحی همدیگر تلاش می‌کنند.

محدودیت‌ها و پیشنهادهای

از محدودیت‌های این پژوهش می‌توان به تعداد کم نمونه‌ها اشاره کرد که قابلیت تعمیم‌دهی را کاهش می‌دهد. علاوه‌براین، متغیرهای جمعیت‌شناختی مثل سن، تحصیلات و وضعیت اقتصادی و اجتماعی وارد پژوهش نشد که بر این اساس ممکن است نتیجه‌ی مطالعه همه‌جانبه نباشد و دارای روایی کمی باشد. همچنین با وجود توضیحات لازم درباره‌ی اهداف پژوهش ممکن است شرکت‌کنندگان تعهدات دینی و مذهبی خود را بالاتر از حد واقعی گزارش کرده باشند. پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی نمونه‌هایی با حجم بیشتر از این پژوهش انجام گیرد. لازم است پژوهشگران دیگر این پژوهش را در شهرهای مختلف با فرهنگ‌ها، عقاید و آداب و رسوم مختلف تکرار کنند تا قابلیت تعمیم‌پذیری بیشتر شود. علاوه‌براین، پیشنهاد می‌شود از پرسش‌نامه‌های دیگری مثل تعارض خانوادگی و سازگاری زناشویی استفاده شود تا نتایج همسو با این مطالعه مشخص شود.

همان‌طور که نتایج جدول شماره‌ی ۴ نشان می‌دهد عوامل تعهد مذهبی درون‌فردی و تعهد مذهبی بین‌فردی با ناپایداری ازدواج در سطح ۵ درصد رابطه‌ی معنادار دارد و منفی بودن این ضرایب در واقع نشان‌دهنده‌ی این است که با افزایش این عوامل، میزان ناپایداری ازدواج کاهش می‌یابد. علاوه‌براین، همبستگی بین تعهد مذهبی درون‌فردی با ناپایداری ازدواج $-۰/۲۸$ و این همبستگی بین تعهد مذهبی بین‌فردی با ناپایداری ازدواج $-۰/۳۸$ بود.

بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش با هدف مقایسه‌ی ارتباط تعهد مذهبی با میزان پایداری ازدواج در دو گروه از زوجین متقاضی طلاق و عادی شهر تهران انجام شد. ضریب رگرسیون بین تعهد مذهبی درون‌فردی و بین‌فردی با ناپایداری ازدواج به ترتیب $-۰/۲۸$ و $-۰/۳۸$ به دست آمده است. منفی بودن ضریب رگرسیون بیانگر این است که هر چقدر تعهد مذهبی بیشتر باشد میزان طلاق کمتر است. نتایج این پژوهش با یافته‌های پژوهش رسولی و همکاران که به بررسی رابطه‌ی جهت‌گیری مذهبی و عمل به باورهای دینی با سازگاری زناشویی در دانشجویان پرداخته‌اند (۲۱) و همچنین با یافته‌های پژوهش یوسفی و همکاران، زولینگ^۱، واندلور^۲، روحانی و عبدالله‌پور همسو است (۲۲-۲۴).

در تبیین نقش نگرش‌های مذهبی باید یادآور شد که باورهای مذهبی موجب انسجام در روابط خانوادگی و تقویت پیوندهای عاطفی بین زوجین می‌شود. مذهب موجب صبر و بردباری، احساس همدلی و انعطاف‌پذیری در روابط با دیگران می‌شود که این ویژگی‌ها در روابط زوجین نقش دارد و موجبات رضایت زناشویی را فراهم می‌آورد (۲۵). کوهان و کلینباوم^۳ بیان می‌دارند که تعهد زناشویی دومین عامل حفظ‌کننده‌ی ازدواج؛ و نبود آن مهم‌ترین عامل مؤثر در طلاق به شمار

^۱) Zulling

^۲) Vandleur

^۳) Cohan & Kleinbaum

1575-84.

8. McIntosh DN, Silver RC, Wortman CBJJop, psychology s. Religion's role in adjustment to a negative life event: coping with the loss of a child. 1993;65(4):812.

9. Ali- Bakhshi Z, Mamaghanieh M, Alipoor A. The Relation Between Trust in God and Mental Health Among Payame-Noor University Students. Islamic University. 2011;1:66-47. (Full Text in Persian)

10. Mattingly BA, Wilson K, Clark EM, Bequette AW, Weidler DJJoFI. Foggy faithfulness: Relationship quality, religiosity, and the perceptions of dating infidelity scale in an adult sample. 2010;31(11):1465-80.

11. Moslehi J, Ahmadi MR. The role of living religious in couples marital satisfaction. Ravanshenasi-va- Din. 2013;6(2):75-90. (Full Text in Persian)

12. Abdollah Pour N, Seyyed Mahdavi Aghdam MR, Gholizadeh H, Ali Ashrafi Zaki Z. The relationship between religiosity and life satisfaction; A case study of students at islamic azad university of Tabriz. Islamic Education. 2011;6(12):141-53. (Full Text in Persian)

13. Ahangari M, Zadehmohammadi A, Heidari M, Talebi M. The relationship between marital values and religion orientation with family structure in male and female married individuals. J Res Behave Sci. 2014;12(1):44-57. (Full Text in Persian)

14. Maltby J, Lewis CA, Day LBJJoHP. Religious orientation and psychological well-being: The role of the frequency of personal prayer. 1999;4(4):363-78.

15. Worthington Jr EL, Wade NG, Hight TL, Ripley JS, McCullough ME, Berry JW, et al. The Religious Commitment Inventory-10: Development, refinement, and validation of a brief scale for research and counseling. 2003;50(1):84.

16. Miller IW, Ryan CE, Keitner GI, Bishop DS, Epstein NB, JJoFT. The McMaster approach to families: Theory, assessment, treatment and research. 2000;22(2):168-89.

17. Kabacoff RI, Miller IW, Bishop DS, Epstein NB, Keitner GIJJoFP. A psychometric study of the McMaster Family Assessment Device in psychiatric, medical, and nonclinical samples. 1990;3(4):431.

18. Golzari M. Making scale specification of religious people and relationship with their mental health. (Doctoral dissertation). Tehran: Allame Tabatabatabai University; 2000. (Full Text in Persian)

19. Fallah R, Glozary M, Dastani MZA, Moosavi S, Akbari MS. Effectiveness of spiritual interventions to promote mental health in women with breast cancer. Andishe & Raftar Quarterly Journal. 2011;5(19):69-80. (Full Text in Persian)

20. Sanford KJJoFP. Assessing conflict communication

قدردانی

این مقاله حاصل طرح تحقیقاتی مصوب شورای پژوهشی کمیته‌ی پژوهشی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی به شماره‌ی ثبت ۵۶۵۶۷/ص/۹۵ و کد اخلاق IR.SBMU.RETECH.REC.1395.614 است. پژوهشگران از کلیه‌ی شرکت‌کنندگان در این پژوهش و همچنین کمیته‌ی پژوهشی دانشجویان و معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی برای حمایت مالی از این مطالعه قدردانی می‌کنند.

تضاد منافع

نویسندگان مقاله هیچ‌گونه تضاد منافی دربارهی این پژوهش گزارش نکرده‌اند.

References

1. Seyedy MS, Pour Ebrahim M, Bagherian F, Mansor L. The relationship between spirituality Quality of family resilience with mediated communication in the family. Journal of Mental methods and models Cognitive. 2011;2(5):63-79. (Full Text in Persian)
2. Schramm DG, Marshall JP, Harris VW, Lee TRJJoFI. Religiosity, homogamy, and marital adjustment: An examination of newlyweds in first marriages and remarriages. 2012;33(2):246-68.
3. Ibrahim M, Samadzadeh M, Kykhay FM. The relationship between religion and psychological well-being of the students. Journal of Educational Psychology. 2011;2(5):53-63. (Full Text in Persian)
4. Fallah R, Glozary M, Dastani M, Zahireddin AR, Moosavi SM, Akbari MS. Effectiveness of spiritual interventions to promote mental health in women with breast cancer. Andishe va Raftar Quarterly Journal. 2011;5(19):69-80. (Full Text in Persian)
5. Ehteshami P, Borna M, Yousefi M. The relationship between religious orientation and beliefs of non-Logical depression in patients with MS. New findings in psychology. 2011;6(20):55-67.
6. Jafary E, Dehshiri GHR, Sohrabi F, Najafi M. The relationship between spiritual well being of students with mental health. News and research consulting (Quarterly scientific Journal Iran's Research consultation Board). 2009;8(31):65-78. (Full Text in Persian)
7. Zhang H, Tsang SKMJJoHS. Relative income and marital happiness among urban Chinese women: The moderating role of personal commitment. 2013;14(5):

in couples: Comparing the validity of self-report, partner-report, and observer ratings. 2010;24(2):165.

21. Rasouli R, Soltanegerd S. The comparison and relationship between religious orientation and practical commitment to religious beliefs with marital adjustment in seminary scholars and university students. *Fam Res.* 2013;8(32):427-39. (Full Text in Persian)

22. Zullig KJ, Ward RM, Horn TJSIR. The association between perceived spirituality, religiosity, and life satisfaction: The mediating role of self-rated health. 2006;79(2):255.

23. Vandeleur C, Jeanpretre N, Perrez M, Schoebi DJJoM, Family. Cohesion, satisfaction with family bonds, and emotional well-being in families with adolescents. 2009;71(5):1205-19.

24. Rohani A, Manavipoor D. The relationship between the practice of religious beliefs and happiness and marital satisfaction in Islamic Azad University, Mobarakeh Branch, Science and Research in Psychology. Islamic Azad University, Khorasegan Branch. 2008(36):189-206. (Full Text in Persian)

25. Khaleghi Dehnavi F, Yazd Khasti F. Relationship between religious attitude, ethical commitment and lifestyle with marital status (divorce / divorce) in men and women in Isfahan. *FASLNAMEH-YE AKHLAGH* 2013;3(11):107-32.

26. Monjezi F, Shafie Abadi A, Soodani M. Examining the effect of Islamic relationship and religious orientations on improvement of marital satisfaction. *Tahghighate Uloome Raftari* 2012;10(1):121-31. (Full Text in Persian)

27. Edalati A, Redzuan MrJJoAs. Perception of women towards family values and their marital satisfaction. 2010;6(4):132-7.

28. Khodayari Fard M, Shahabi R, Akbari Zardkhane S. The relationship between religious orientation and marital satisfaction among married students. *Journal of Family Research.* 2007;3(10):610-20. (Full Text in Persian)

29. Orathinkal J, Vansteenwegen AJCft. Religiosity and marital satisfaction. 2006;28(4):497-504.